

ОЛЕКСАНДРІВСЬКЕ МІСЬКЕ ГРОМАДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ І ЄВРЕЙСЬКА ОБЩИНА В 1917-1919 РР.

Після Лютневої революції в Росії всі єврейські партії вийшли із підпілля. У результаті вільних виборів євреї стали обиратись в органи міського громадського управління. Головою міської Думи в Катеринославі став І. Полонський, товаришем міського голови міста Києва був обраний А. Гінзбург. В Олександрівську головою міської Думи з листопада 1917 до лютого 1919 рр. був Семен Ісаакович Гурович.

Важливу роль у долі українського єврейства зіграла Центральна Рада. У складі уряду України була утворена посада міністра єврейських справ, яку послідовно посідали М. Зільберфарб, В. Лацкой, А. Ревуцький та І. Красний. Було проголошено повне рівноправ'я євреїв, поряд з іншими національностями України. На місцях це проявилось у більш широкій присутності євреїв у місцевому громадському управлінні.

7 травня 1917 року в Олександрівську був проведений перепис населення, який зафіксував 58508 чол. За національностями воно розподілялося наступним чином [1; Арк. 187]:

українці	19876 чол.	30,4 %
росіяни	17161 чол.	29,2%
євреї	11538 чол.	19,6%
поляки	3294 чол.	5,6%
німці	1494 чол.	2,9%

Олександрівська міська Дума на своєму засіданні 19 квітня 1917 р. постановила довести кількість гласних до 37 чол. Додаткові 19 місць були розподілені наступним чином: 6 - від робітників, 6 - від квартиронаймачів, 6 - від єврейського населення, 1 - від службовців міського управління.

За результатами голосування в міську Думу було обрано 14 євреїв.

Після оновлення складу гласних міська Дума розпалась на 2 фракції: соціалістичний блок та єврейський демократичний блок, який за тактичними міркуваннями не виставив свого кандидата в члени міської управи.

Міська казна була порожня, тому використовувались всі можливості, щоб її поповнити (оренда, торги та ін.). Про це можна судити за питаннями, які виносились на засідання міської Думи: 1. Про здачу в оренду Н. М. Драчевському міської лавки № 24. 2. Про заяву І.І. Шух-мана на отримання згоди на будівництво млина з нафтовим двигуном і т.д. Міська Дума займала певну позицію по відношенню до політичних подій, які відбувались в цей час. 27 жовтня 1917 р. вона приймає звернення "До населення міста!" такого змісту: "У зв'язку з подіями, які мали місце в Петрограді і в інших містах Російської республіки, в місті Олександрівську невелика група осіб, які називали себе "більшовиками", робить спроби захопити в свої руки владу" [2; Арк. 69].

Не дивлячись на те, що відношення єврейських партій до 4 Універсалу було неоднозначним, більшість єврейських общин виступили з лояльними заявами по відношенню до нього. Серед них була і єврейська община Олександрівська. Виступаючи проти звинувачення євреїв в антиукраїнських настроях, єврейський демократичний блок міської Думи виступив з декларацією: "Перефразовуючи слова публіциста В. Жаботинського, ми заявляємо: "Дозвольте і нам, євреям, мати своїх негідників, і хай дозволено буде нації, яка дала світу Моїсея, Христа, Маркса і Лассаля, мати Троцького і Зінов'єва, які відмовились від солідарності з єврейським народом". Декларація закінчувалась такими словами: "Хай живе вільна Україна! Хай живуть всі народи, які її населяють" [3; Арк. 38].

У першій половині 1918 р. в Україні відбулись вибори в єврейські громадянські

("Кагальні") Ради. У травні 1918 р. такі вибори відбулись в Олександрівську.

У листопаді 1918р. міська Дума заслухала доповідь гласного А. М. Геншафта про положення в місті, де прозвучало, що "міське самоуправління являється єдиним і дійсним виразником і захисником інтересів всього населення міста без різниці класів і положення". У зв'язку з цим Дума постановила обрати комітет суспільної безпеки, куди увійшли: від єврейської общини Кантер і Песін, від союзу торговців і промисловців-Меєрсон, від союзу власників будинків - Бабич, від союзу банківських робітників - Дубовик, від соціал-демократів - Фа-лькевич, від соціалістів-революціонерів - Кундін.

5 січня 1920р. була відновлена Радянська влада. У липні того ж року була створена Олександрівська губернія. Головою губкому КП (б)У став Д. С Гуревич.

Джерела

1. Державний архів Запорізької області (далі ДАЗО). - Ф. 2020. Оп. 2. - Спр. 8.
2. Там само. - Спр. 6.
3. Там само. - Спр. 98.